

ської шаблі за те, що зраджував мою батьківщину Польщу-мати, а сі знаки на руках—то від турецьких ланцюгів, якими мене п'ять літ кували в чорній башті в Царгороді, також за зраду Польщі. А ся друга рана ось тут, дивіться, то від татарської шаблі, коли я заскочив татар на Поділля ясир відбивати. Тоді визволив я з татарських сирівців, між іншими, шіснадцять шляхетських дівчат — я тоді також був зрадником батьківщини. А ви, мосціві панове, з гладкими личками й біленькими ручками, ви патріоти, бо ви вішали народ хрещений, прозваний гайдамаками, які були-б добрими синами Польщі, коли-б не ви та не ваші діявольські дорадники, єзуїти. Своїм нерозумом викликали ви повстання Хмельницького, довели терпеливість сього бідного українського народу до краю, довели отчизну до упадку. Що з нами тепер? Москаль паламарує в нашій хаті й не вступиться звідси, а ми, місто з'єднатися з народом, піднести його з темноти до стану чоловіка, — копаємо далі яму отчизні...

— То хула! Ересь! Інфамія! — все верещала шляхта, — на шаблі його!

— Тихо, панове! — крикнув Овруцький. Пан Ярчевський за зневагу шляхти відповість як слід — але тепер він мій гість, і волос йому з голови не зпаде...

— Коли маю за мої слова відповідати, то дайте мені договорити до кінця... говорив Ярчевський. Вішавте хлопів-шизматиків за те, що вони не вдячні. Скажіть, поклавши руку на серце, за що український народ мав вам бути вдячний? Що ви для його зробили? Невольник вдячності не знає. Зробіть його народом свободним, поставте його поруч себе, а тоді вдячнішого народу не знайдете під сонцем. Ваші мастки розлючене гайдамацтво руйнувало... у мене не спалили гайдамаки а ні одного снопа, не забрали мені й одного телятка. Чому? бо в мене, в моїх селах нема підданих, нема невільників. Коли повстали бунти народні, мої сусіди хлібороби-хлопи узброїлися до завзятого опору в моїй обороні, й я був безпечний. Я заможний не менче вас, хоч хлопа я не гноблю.